

Zeneszerzők szóban és írásban. Források a 20. századi magyar zene történetéhez.

Szabályzat

A *Zeneszerzők szóban és írásban. Források a 20. századi magyar zene történetéhez* című sorozat a BTK ZTI 20–21. Századi Magyar Zenei Archívuma gondozásában jelenik meg. Célja, hogy magyar zeneszerzők nehezen hozzáférhető írásait, levelezését, interjúit–nyilatkozatait, illetve egyéb írásos vagy szóbeli megnyilatkozásait a közönség elé tárja, elsősorban primer forrásokra, például zeneszerzők hagyatékára vagy eddig feltáratlan egyéb gyűjteményekre támaszkodva. A primer források jelentős hányadának gyűjtőhelye a 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum. A kritikai jellegű közreadáshoz minden esetben részletes forrásleírás és jegyzetanyag is társul. A sorozat hozzáférést kíván biztosítani a 20. századi magyar zene forrásértékű dokumentumaihoz.

Az elkészült kézirat húsz ív terjedelmű, a közreadott szövegek tematikus vagy műfaj szerinti csoportosításban fejezetekbe rendeződnek. A szöveg formailag főszövegre, forrásleírásra és jegyzetanyagra tagolódik, minden egyes főszöveget a hozzá tartozó forrásleírás és jegyzetanyag követ. A teljes szöveg *Times New Roman* betűtípust használ, a főszöveg 12-es, a forrásleírás 11-es, a végjegyzetek és lábjegyzetek 10-es betűmérettel készülnek, minden esetben sorkizárt formátumban. A bekezdések között nincs térköz (0 pt), a bekezdéseket tabulátorral kell indítani (1,25 cm). A hosszabb, kiemelt idézeteket mind a jobb, mind pedig a bal oldalon be kell tolni (1,5 cm mindkét oldalon), az idézet szövege 11-es betűmérettel és 1,15-ös sorközszel szerepel a szövegben. A folyószövegen belüli idézeteknél alsó és felső idézőjelet használunk („...”), a kiemelt idézetek esetében az idézőjel elmarad. Ha az idézőjelen belül idézőjelet kell alkalmaznunk, akkor kettős kacsacsört használunk („... »...« ...”). Az idézeteken belül a szerzői megjegyzéseket, kiegészítéseket vagy egyes szövegrészeket elhagyását szögletes zárójelbe helyezett három ponttal jelöljük ([...]).

A szövegben sem félkövér, sem pedig kiskapitális betűket nem használunk. Minden irodalmi műcímet, valamint a folyószövegben említett tanulmány- és könyvcímeket kurzívvá emelünk ki. Az idegen nyelvből kölcsönzött kifejezéseket szintén kurziváljuk. A kurzivált címekhez tapadó ragok, toldalékok álló betűvel írandók. A közreadott kéziratokban található eredeti szerzői kiemeléseket (pl. aláhúzás, idézőjeles kiemelés) egységesen kurzív betűtípussal emeljük ki. A kéziratokban a szerző által többféleképpen jelzett belső tagolásokat egységesen középre zárt *** jelöli. A főszövegbe esetenként beillesztett szerkesztői megjegyzések kivétel nélkül szögletes zárójelben olvashatók.

A főszöveget és a forrásleírást vízszintes vonal választja el egymástól, a forrásleírást mind a jobb, mind a bal oldalon be kell tolni (2 cm). A különféle forrásokat zárójelbe helyezett betűk jelölik (pl. (A) forrás). Kiadatlan anyag esetében a leírásnak tartalmaznia kell a dokumentum fizikai leírását (például „öt oldal terjedelmű gépirat ceruzás javításokkal”), illetve, ha van ilyen, gyűjteményi jelzetét (például – a 20–21. Századi Magyar Zenei Archívumban őrzött Ránki-gyűjtemény darabjainak jelzeteire hivatkozva – MZA-RGy-Script 2.048:2). Újrakezdés esetén a bibliográfiai leírást kell megadni. Több felhasznált forrás esetén egyértelműsíteni kell a közreadás alapjául vett forrást. A forrásleírásban ezen kívül helyet kaphatnak az egyes források megírásának körülményeire vonatkozó legfontosabb megjegyzések, esetenként a különféle források között tapasztalható eltérések magyarázata.

A közreadott főszövegben az eredeti szerzői jegyzetek római számozású lábjegyzetként, a közreadói jegyzetek arab számozású végjegyzetként jelennek meg. A számozás minden egyes szövegnél újakezdődik (I-től, illetve 1-től). Az eredeti szerzői lábjegyzeteket interpunkciótól függetlenül, a kéziratban található helyükön közöljük. A végjegyzetszámok minden esetben interpunkciók – pont, vessző – után, kiemelt idézet esetében az idézetet záró pont után következnek. A végjegyzeteket mindig nagybetűvel kezdjük és ponttal zárjuk le. A végjegyzetek tartalmazhatnak adatokat, bibliográfiai leírást vagy folyószöveget, a szöveg kontextusának értelmezéséhez segítséget nyújtó háttérinformációkat. A szövegekben többször említett kortársakról, a jegyzetek ismétlődését elkerülendő a kötet végén található *Ki kicsoda?* nyújt tájékoztatást. Hasonló megfontolásból a kötet végén kaphat helyet a szerző által a szövegekben említett saját zeneműveinek listája, mely az említett zeneművek alapvető adatait – címet, apparátust, a komponálás évét, az ösbemutató, valamint a megjelenés helyét és idejét – tartalmazza, vagy akár a szerző írásainak, interjúinak stb. időrendi vagy tematikus jegyzéke.

A közreadás a mai helyesírási szabályokat követi. Egyes műcímek olykor régies vagy rövidített írásmódját a közreadásban stiláris szerepük miatt megtartjuk, az általánosan elterjedt alakot végjegyzetben adjuk meg. A forrásban található nyilvánvaló elgépeléseket, a helyenként hiányzó ékezeteket és a vesszőhibákat hallgatólagosan javítjuk. A rövidítéseket – amennyiben nem játszanak stiláris szerepet – feloldjuk. A folyószövegben szereplő számokat betűvel írjuk ki. A szimfóniák, szonáták sorszámainak jelölésére, továbbá az évszázadok és a világháborúk számozásához római számokat használunk.

A végjegyzetekben a bibliográfiai leírás a következő szabályokat követi:

Könyv

Szerző Neve, *Könyv címe. Alcíme* [=Sorozatcím] (Város: Kiadó, évszám), pontos oldalszám [szükség esetén].

Példa:

Molnár Antal, *Kodály Zoltán* [=Népszerű zenefüzetek 4.] (Budapest: Somló Béla, 1936).

Példa közreadás esetén:

Bónis Ferenc (közr.), *Kodály Zoltán: Visszatekintés. Összegyűjtött írások, beszédek, nyilatkozatok 2.* (Budapest: Argumentum, 2007).

A téma szempontjából lényeges szakirodalmi források első megjelenését és – ha van – gyűjteményes kiadását is megadjuk.

Példa:

Kodály Zoltán, „Tizenhárom fiatal zeneszerző”, *Budapesti Hírlap* 45/131 (1925. június 14.): 7. Gyűjteményes kiadása: Bónis Ferenc (közr.), *Kodály Zoltán: Visszatekintés. Összegyűjtött írások, beszédek, nyilatkozatok 2.* (Budapest: Argumentum, 2007), 389–393.

Folyóiratban vagy napi-, illetve hetilapban megjelent tanulmány, írás, cikk, ismertető

Szerző Neve, „Tanulmány címe (Alcíme)”, *Folyóirat/lap neve* évfolyam[arab számmal]/szám[arab számmal] (évszám. hónap. [nap.]): oldalszámtól–oldalszámig., pontos oldalszám [szükség esetén].

Példák:

Ránki György, „Seiber Mátyás (Portré)”, *Magyar Zene* 1/4 (1961. február): 431–438.

Ránki György, „Búcsú Kadosa Páltól”, *Kritika* 12/5 (1983. május): 8.

Tanulmánykötetben napvilágot látott írás

Szerző Neve, „Tanulmány címe. Alcíme”, in Szerkesztő(k) Neve (szerk.) [vagy] Uő, *Tanulmánykötet címe. Alcíme* [Sorozatcím] (Város: Kiadó, évszám), oldalszámtól–oldalszámig. Pontos oldalszám [szükség esetén].

Példa:

Ránki György, „Indokínai dallamok”, in Szabolcsi Bence–Bartha Dénes (szerk.), *Emlékkönyv Kodály Zoltán születésének 70. születésnapjára* [=Zenetudományi tanulmányok I.] (Budapest: Akadémiai Kiadó, 1953.), 413–421.

Internetes közlés

A szerző nevét és az idézőjelben megadott tanulmánycímet vagy kurzívval megadott könyvcímet követően meg kell adni a linkcímet, valamint az utolsó megtekintés dátumát.

Példa:

Az Egyesült Államok csendes-óceáni flottagyakorlata (1938).
<https://filmhiradokonline.hu/watch.php?id=2781> (Utolsó letöltés: 2022. január 13.)

A 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum Budapesti Hangversenyek Adatbázisára az MZA_BHA rövidítéssel és az adott koncert azonosítószámával hivatkozunk, folyószöveggént megadjuk a hivatkozott koncert helyszínét, dátumát és azonosítószámát is.

Példa:

A mű két tételének ősbemutatójára 1957. november 29-én a Bartók-teremben került sor. A Budapesti Fúvósötös (Jeney Zoltán, Szeszler Tibor, Meizl Ferenc, Ónozó János, Hara László) játszott. MZA_BHA_ID_16925.

Illusztrációk

A közreadás illusztrációként tartalmazza a közreadott szövegekhez a szerző által mellékelte kottaillusztrációkat, továbbá tartalmazhat a közreadott szövegekhez tematikusan szorosan kapcsolódó képeket és fakszimilét is. A szerzői illusztrációk az eredeti leírással szerepelnek, annak hiányában szükség esetén végjegyzet kapcsolódik hozzájuk. Egyéb illusztrációkhoz rövid, kurzívált leírás tartozik. A kottaillusztrációk számozása minden dokumentumnál újra kezdődik, a képek és fakszimilék számozása azonban végigvonul a kötetben.

Példa:

6. fakszimile: Ránki magyar nyelvű szereplőlistája a Varázsital operaházi bemutatójához

Külföldi szerzők nevét az adott országban használatos sorrendben használjuk (keresztnév vezetéknev). Ha egy írásműnek ismeretlen a szerzője, a szerző neve helyén az N.N. rövidítést alkalmazzuk (a két N. betű között nem hagyunk ki betűhelyet). Amennyiben egy szerzőnek csupán monogramja ismert, akkor a napi-, illetve heti- és havilapban megjelent formát használjuk; ha ismert, hogy kinek a monogramjáról van szó, akkor a monogramot követően szögletes zárójelben feloldjuk a rövidítést és megadjuk a teljes nevet is: T-th [Tóth Aladár]. Ismétlődő hivatkozások esetében az I.h. (idézett hely), i.m./I.m. (idézett mű) rövidítéseket használjuk. Az i.m., illetve – mondatkezdő helyzetben – I.m. rövidítés után mindig vessző következik, majd betűhely kihagyása után a hivatkozott oldalszám. Közvetlenül egymás alatt megjelenő azonos ismétlődő hivatkozásoknál elegendő e rövidítéseket feltüntetni, amennyiben

azonban későbbi ponton tér vissza egy már teljes bibliográfiai adatsorral megadott hivatkozás, a „Szerző, Rövidített műcím, i.m., oldalszám.” formát alkalmazzuk (Szabolcsi, A Melódia története, i.m., 5.) Ismeretlen város esetében a h.n., ismeretlen kiadó esetében a k.n., ismeretlen évszám esetében az é.n. rövidítést alkalmazzuk. Interjúk esetében a kérdező és a válaszoló neve első alkalommal teljes formában, majd a továbbiakban monogrammal rövidítve szerepel.